

POSTANOWIENIE

Dnia 2 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marcin Krajewski

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa W. K.
przeciwko I. Spółce Akcyjnej z siedzibą w J.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 2 października 2020 r.,
zażalenia powoda na postanowienie
Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 29 października 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

1. oddala zażalenie;

2. nie obciąża powoda kosztami postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 września 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda W. K. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 18 maja 2018 r. w sprawie o zapłatę przeciwko I. S.A. z siedzibą w J.

We wniosku nadanym 10 października 2019 r. powód wniósł o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego z 17 września 2019 r.

Postanowieniem z 29 października 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił wniosek powoda o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie

uzasadnienia wyroku z 17 września 2019 r. (pkt I) i odrzucił jego wniosek o sporządzenie uzasadnienia tego wyroku (pkt II).

Powód w zażaleniu na postanowienie z 29 października 2019 r. zarzucił naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 328 § 1 k.p.c. w zw. z art. 387 § 3 zd. 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 168 § 1 k.p.c. przez niezasadne odrzucenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku i jego doręczenie wraz z uzasadnieniem, pomimo istniejących przesłanek do przywrócenia terminu do wniesienia tego wniosku, z uwagi na brak winy powoda w niedokonaniu czynności w terminie.

We wnioskach powód domagał się rozpoznania w trybie art. 380 k.p.c. postanowienia o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu z 29 października 2019 r. oraz uchylecia zaskarżonego postanowienia w punkcie II i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie zaznaczyć należy, że ocena zarzutów zawartych w zażaleniu, odbywać się będzie na podstawie przepisów k.p.c. według stanu prawnego sprzed nowelizacji wprowadzonej ustawą z 4 lipca 2019 r.

Zatem zgodnie z art. 327 § 2 k.p.c. stronie działającej bez adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego, która na skutek pozbawienia wolności była nieobecna przy ogłoszeniu wyroku, sąd z urzędu w ciągu tygodnia od dnia ogłoszenia wyroku doręcza odpis jego sentencji z pouczeniem o terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia. A contrario, stronie korzystającej z pomocy prawnej fachowego pełnomocnika, bez względu na to, czy pochodzi on z wyboru czy też został ustanowiony z urzędu, Sąd nie dokonuje doręczenia odpisu sentencji wyroku, ani w konsekwencji, nie doręcza stosownych pouczeń.

W takiej sytuacji, zgodnie z art. 328 § 1 k.p.c. uzasadnienie wyroku sporządza się pisemnie na wniosek strony o doręczenie wyroku z uzasadnieniem zgłoszony w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia sentencji.

Powód, będąc osadzonym, korzystał przed Sądem drugiej instancji, z pomocy prawnej pełnomocnika ustanowionego z urzędu. Wobec tego brak było podstaw, aby dokonać powodowi doręczenia sentencji wraz z odpowiednimi pouczeniami na podstawie art. 327 § 2 k.p.c.

Na kanwie jednego z argumentów zawartych w zażaleniu, może pojawić się problem zakresu umocowania pełnomocnika do podejmowania dalszych czynności procesowych po wydaniu prawomocnego orzeczenia. Skarżący powołał się na pogląd wyrażony w judykaturze, a mianowicie, że uchybienie terminowi do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji i doręczenie odpisu tego orzeczenia z uzasadnieniem może być usprawiedliwione rozbieżnością w orzecznictwie sądów dotyczącą tego, czy ustanowiony dla strony pozbawionej wolności i przebywającej w zakładzie karnym pełnomocnik (pełnomocnik z urzędu) powinien działać po wydaniu prawomocnego wyroku przez sąd drugiej instancji, czy też jego umocowanie wygasa z chwilą wydania tego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2008 r., I PZ 29/07, OSNP 2009, nr 7-8, poz. 99).

W istocie, zakres normy zawartej w art. 91 k.p.c. wywołuje pewne kontrowersje zarówno w orzecznictwie, jak i literaturze przedmiotu, ale dotyczy on kwestii wniesienia skargi kasacyjnej. Taki problem nie występuje w niniejszej sprawie.

Natomiast panuje w zasadzie zgoda w nauce prawa i judykaturze, że ponad wszelką wątpliwość art. 91 k.p.c. obejmuje swoim zakresem żądanie sporządzenia i doręczenia uzasadnienia zapadłego orzeczenia. Wskazano m.in., że umocowanie poprzedniego pełnomocnika ustanowionego dla powoda z urzędu nie wygasa z chwilą wydania wyroku przez Sąd Apelacyjny, gdyż obejmuje ono również - z mocy art. 91 w związku z art. 118 k.p.c. - prawo do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia tego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2014 r., II CZ 18/14, niepubl.). W innym miejscu dodano, że umocowanie pełnomocnika powoda wyznaczonego z urzędu obejmuje - zgodnie z art. 91 k.p.c. w zw. z art. 118 k.p.c. - również prawo do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu drugiej instancji.

Wprawdzie jest to czynność procesowa podejmowana po ogłoszeniu wyroku Sądu drugiej instancji, ale funkcjonalnie związana z postępowaniem przed tym Sądem. Czynność ta warunkuje możliwość, ale nie powoduje wszczęcia postępowania przed Sądem Najwyższym na skutek skargi kasacyjnej. Nie jest to więc czynność procesowa, o której stanowi art. 87¹ § 1 k.p.c., związana z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowana przed sądem niższej instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 2010 r., II CZ 5/10, niepubl.).

Z kolei podkreślenia wymaga, że zgodnie ze stanowiskiem utrwalonym w judykaturze i piśmiennictwie, niezachowanie terminu przez pełnomocnika procesowego musi być traktowane, jako zaniechanie samej strony, która nie może twierdzić, że za działanie pełnomocnika nie ponosi odpowiedzialności (zob. m.in. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 30 maja 2007 r., II CSK 167/07; z 28 listopada 2007 r., V CZ 105/07 i z 27 października 2009 r., II UZ 35/09).

W rezultacie zarzuty podniesione w zażaleniu nie mogły odnieść oczekiwanego przez skarżącego skutku. Fakt osadzenia powoda, jak i jego niepełnosprawność, nie miały żadnego wpływu na bieg terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia. Wyjaśniono powyżej, że podnoszone wątpliwości w zakresie zakresu umocowania pełnomocnika w istocie miały charakter pozorny. Z kolei pojawiająca się wola powoda wniesienia skargi kasacyjnej, mimo uprzedniego jej braku, ma tylko znaczenie w wewnętrznych relacjach powoda ze swoim pełnomocnikiem. W konsekwencji nie zostały przywołane takie argumenty, które w okolicznościach niniejszej sprawy, mogły stanowić podstawę do przywrócenia terminu. W takiej sytuacji - jak orzekł Sąd drugiej instancji - wniosek o sporządzenie uzasadnienia podlegał odrzuceniu na podstawie art. 328 § 1 zd. 2 k.p.c.

Z przedstawionych powodów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 2 i § 3 k.p.c.

jw